

πλῶς ιδανικοποιηθῆς ὀργανισμός, πεπροικισμέ-
νος δι' ἀνθρωπίνων κατηγορουμένων. Ἡ δυαδι-
κὴ αὐτὴ καὶ χυδαία τοῦ Θεοῦ ἀντίληψις ἀνα-
ποκρίνεται εἰς βαθμὸν ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρω-
πίνου ὀργανισμοῦ κατώτερον καὶ κτηνώδη. Ὁ
νῦν ἄνθρωπος, περιεθὼν εἰς ἡψηλὸν βαθμὸν
ἀναπτύξεως, δύναται καὶ ὀφείλει νὰ σχηματίσῃ
περὶ τοῦ Θεοῦ ἔννοιαν ἀπείρως εὐγενεστέραν καὶ
ἡψηλοτέραν, τὴν μόνην, ἣτις δύναται νὰ συμ-
βιβασθῇ μετὰ τῆς μοναδικῆς ἐποπτείας τοῦ κό-
σμου. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τοῦ θεωρεῖν ὀφεί-
λομεν ν' ἀναγνωρίσωμεν ὅτι τοῦ Θεοῦ ἡ ἰσχύς
καὶ τὸ πνεῦμα ὑπάρχει ἐν πᾶσιν ἀνεξαιρέτως
τοῖς φαινόμενοις. Ἡ μοναδικὴ αὕτη τοῦ Θεοῦ
ἔννοια, ἣτις εἶνε ἡ τοῦ μέλλοντος, ἐξεφράσθη
ἥδη ὑπὸ τοῦ Ἰσοδάνου Βρούνου ὡς ἐξῆς. «Παν-
ταχοῦ ὑπάρχει πνεῦμα· δὲν ὑπάρχει σῶμα, ὅσον
δήποτε μικρὸν καὶ ἂν ᾖ, μὴ περιέχον ἐν ἑαυτῷ
μόριον τι τῆς θείας οὐσίας, ὑφ' ἧς ἐμψυχοῦται». Ὁ-
μοίως ἐξηυγενισμένως ἐννοεῖ τὸν Θεὸν καὶ ὁ
Goethe, ὅταν λέγῃ: «Βεβαίως οὐδεμίαν λατρείαν
εἶνε ὠραιότερα ἐκείνης, ἣτις οὐδεμίαν ἔχει χρεῖαν
εἰκόνας, καὶ ἀναβλύζει ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, μετὰ
τῆς φύσεως διαλεγομένων». Ἀλλὰ διὰ τῆς ἐξηυ-
γενισμένης ταύτης τοῦ Θεοῦ ἐννοίας φθάνομεν
εἰς τὴν ἡψηλὴν ἀντίληψιν τῆς ἐνότητος τοῦ

Θεοῦ καὶ τῆς φύσεως.

(Τέλος τοῦ τρίτου μαθήματος.)

Ἐν τῷ ἐπομένῳ φύλλῳ
τὸ τέταρτον μάθημα τοῦ Haeckel.

Ἐν αὐτῷ

**Ἐξελικτικὴ θεωρία τοῦ Goethe
καὶ τοῦ Oken (*).**

Ω ΦΡΙΚΗ! ΦΡΙΚΗ! ΦΡΙΚΗ!

Ο horror! horror! horror! — Ἀναγινώσκε-
τε, προσφιλεῖς ἡμῶν ἀναγνώσται, τὰ δύο ὁμοεῖδη
ναρκωτικὰ φύλλα τὰ τολμήσαντα νὰ ἐπιτεθῶσι καθ'

(*) Ἐν τῷ φύλλῳ τούτῳ καταδεικνύονται ὅτι ἡ
θεωρία τῆς αὐτομάτου γενέσεως, ἣν καὶ μόνην ἡ ἐπι-
στήμη δύναται νὰ παραδεχθῇ, καὶ ἦν ὁ κ. Γ. Σκαλ-
τσούνης ἐν τῇ ἀτυχεῖ ἐκείνῃ Ἀναπλάσει τῆς 12. Νο-
εμβρίου ἐτόλμησε ν' ἀποκαλέσῃ «τετρατόδη» καὶ «θεω-
ρίαν νοσοῦσης φαντασίας», — ἡ θεωρία, λέγομεν, αὕτη
εἶνε καθαρῶς ἡλιθιότης, προσβεβηθείσα, καὶ περ' ἀτελῶς,
ὑπὸ τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ οὐχὶ μόνον
ὑπὸ τοῦ Λουκρήτιου, ὡς ἀνακριβέστατα παρέστη-
σεν ὁ κ. Σκαλτσούνης, ἐξυβρίσας τὸν Λουκρήτιον ὡς
ἄνθρωπον τετρατόδου καὶ νοσοῦσης φαντασίας. Ἄν δὲ
κρίνῃ ἀναγκαῖον ν' ἀναγνώσῃ ὁ θρασύτατος οὗτος ἐπι-
κριτὴς τὰ περὶ τούτου ὑπὸ τοῦ περικλεοῦς Zeller
γραφέντα ἐν τῇ λαμπρᾷ αὐτοῦ «Περὶ τῶν Ἑλλήνων
προδρόμων τοῦ Δαρβίνου» διατριβῇ, ὅτι «ἡ αὐτόμα-
τος γένεσις ἐπιστεῦετο τότε γενικῶς», ἴσως θὰ οἶ-

ἡμῶν καὶ ἀποθρασυνθέντα κατὰ τοῦ Haeckel, — ἀ-
ναγινώσκετε τὴν πανοσιωτάτην Ἀναπλάσιν καὶ τὸν
ἀκτινοβολώτατον Λόγον; Πράξετε, παρακαλοῦμεν,
τοῦτο, ἀναγίνωτε τὰ χρυσοστομικὰ ταῦτα φύλλα, καὶ,
ἂν δύνησθε, μὴ ταρχηθῆτε, μὴ ἀγανακτήσητε, μὴ ἀ-
ναβοήσητε μετὰ τοῦ Shakspeare «ὦ φρίκη! φρίκη!
φρίκη!».

Ἀναδημοσιεύομεν τὰ νεώτατα αὐτῶν διδάγματα.
Ἀκούσατε καὶ ἐνοτίσασθε!

Ἀναπλάσις τῆς 1. Δεκεμβρίου 1890, σελ. 812:
«Καθ' ἡμᾶς ἐν τῇ Κατηχήσει κελὸν ἐστὶ νὰ ἐκταθῇ
καὶ ἐξαρθῇ ἔτι μᾶλλον τὸ περὶ Θεοῦ Πατρὸς κερά-
λαιον καὶ ἰδίᾳ περὶ τῶν ιδιοτήτων αὐτοῦ, οὕτω δὲ καὶ
διδάσκηται, ὥστε νὰ ἐκπλήσῃ καὶ προη τὸν ῥοῦν τοῦ
μαθητοῦ (Πατέρες, προνοήσατε ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς
ὕγιαις τῶν τέκνων ἡμῶν!), οὐχὶ δὲ νὰ ἀγωνίζηται
νὰ καταστήσῃ αὐτῷ καταληπτάς τὰς ιδιότητας ταύτας,
ὅπερ ἄλλοι ἐστίεν ἀδύνατον (Καταλαμβάνετε ἐδῶ τί
τρέχει; Ἐννοεῖτε τί βίβλικός, τί ἀκαράδαντος πεποι-
θήσεις ἔχουσι περὶ Θεοῦ Πατρὸς οἱ promoteurs οὗτοι
τῆς παρελλήθιου ἀναπλάσεως: — Μήπως οἱ τὸν Ἰ-
σραήλ, τὴν παιδικὴν ταύτην ἡλικίαν τῆς ἀνθρωπότητος,

καίρη τὴν εὐκολίαν ἣν ἔχει τὸ ν' ἀνοίγῃ τις ὑβριστι-
κῶς καὶ συκοφαντικῶς τὸ στόμα, ὅταν εἶνε κεκλει-
σμένοι εἰς αὐτὸν τῆς παιδείας αἱ πόλαι! Ὁλόκληρος
ἡ ἐπίκρισις «τοῦ διαπρεποῦς καὶ πολυσεβάστου ἡμῶν
συμπολίτου», ὡς ἀποκαλεῖ αὐτὸς ἑαυτὸν ἐν τῇ εἰρημέ-
νῃ Ἀναπλάσει, ἔχει ῥίζαν τὴν ἀκαθίαν, κορμὸν τὴν
ἀκριτοφυλίαν καὶ ἄνη καὶ φύλλα τὴν ἐξυβρίσιν καὶ
τὴν συκοφαντίαν! Ψέγει μετὰξὺ ἄλλων ἡμᾶς τοὺς
ἁπλῶς μεταφράζοντας τὸν Haeckel καὶ ἐπὶ τῷ ὅτι
οὐδὲν εἶπομεν «περὶ τῶν διαμικτυριῶν τοῦ Βίρχωβ—
κατὰ τοῦ ἐπιστημονικοῦ τέρατος τῆς γενεαλογίας τοῦ
Χέικελ!» Κατὰ πόσον ὁ ψόγος εὐμοιρεῖ λογικότητος
παρακαλεῖται νὰ κρίνῃ ὁ ἀναγνώστης. Ἀλλὰ τί νὰ
εἴπωμεν ἡμεῖς πρὸς τὸν φιλόσοφον τοῦτον ἀκαθῆ τὸν
ἀγνωστὴν τὴν θυμασίαν πρὸς τὸν Virchow ἀπάν-
τησιν τοῦ Haeckel, ἦν μετέφρασεν εἰς τὴν γλῶσσαν
τὴν Γαλλικὴν ὁ Jules Soury (Les preuves du
transformisme); Οὗτος εἶνε ὁ ἐπικριτὴς ὁ τολμή-
σας νὰ γράψῃ 1) ὅτι «κύριος σκοπὸς τῆς συστάσεως
τοῦ περιοδικοῦ ὁ «Προμηθεὺς» ὑπῆρξεν ἡ διδασίς τῶν
ἀρχῶν τοῦ ὕλισμου καὶ τῆς αὐτομάτου τῆς ζωῆς γε-
νέσεως», 2) ὅτι «ἐν μέσῳ τοιαύτης ἠθικῆς παραλυ-
σίας καὶ καταπτώσεως», ἐν ἣ ἐύρισκεται «τὸ καλοῦ-
μενον βρασίλειον τῆς «Ἑλλάδος», ἐκρίναμεν ὅτι ἐπέ-
στη ἡ κατάλληλος ὥρα ὅπως καὶ διὰ τοῦ τύπου δι-
δάξωμεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν» τὰς εἰρημένους ἀρ-
χὰς—καὶ 3) ὅτι αὐτὸς—ὁ κ. Σκαλτσούνης! — «τοιαύ-
την μορφώσας πεποιθήσιν περὶ τῶν δημοσιεύσεων τοῦ
περιοδικοῦ ὁ «Προμηθεὺς» ἔκρινεν ἐαυτοῦ καθῆκον νὰ
ἐκδηλώσῃ ταύτην δημοσίᾳ», διότι «δηλητηριάζεται ἡ
καρδία τῆς Ἑλληνικῆς νεότητος!» Πράγματι διαπρε-
πὴς καὶ πολυσεβάστος ὁ συμπολίτης ἡμῶν! Πράγματι
τι! Πράγματι!

περὶ Θεοῦ διδάσκοντες θεόπνευστοὶ Προφῆται δὲν ἐπραττον τοῦτο κατὰ πᾶσαν αὐτῶν διδασκαλίαν ; (Ἰδοὺ νέα ἐκπαιδευτικῶν νόμων σχέδια ! Κύριε ὑπουργέ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδύσεως, διδάσκαλοι τῆς ἀναπλαττομένης Ἑλλάδος, ἐμπρός, τὴν διδακτικὴν μέθοδον τῶν θεοπνεύστων Προφητῶν !) Τὸ φῶς παρίσταται ὡς ἔνδυμα τοῦ Θεοῦ(!), ὁ ἥλιος τὸ ὄμμα του(!), αἱ νεφέλαι ἄρμα του(!), ὁ ἄνεμος ἵππος του(!), ὁ οὐρανὸς σκηνωμὰ του(!), ἡ βροντὴ ἀπειλή του(!), τὰ ἄστρα στρατιαὶ του(!), αἱ θύελλαι καὶ οἱ κεραυνοὶ ὑπουργοὶ του (Κύριε Γεροκωστόπουλε, εἶθε θύελλα καὶ κεραυνὸς τῆς ἀναπλαττομένης Ἑλλάδος!), ἡ βροχὴ, ἡ χιὼν, ἡ χάλαια ὄπλα τῶν μαχῶν του(!), ὁ νεφελώδης οὐρανὸς καὶ τὰ κύματα τοῦ ὠκεανοῦ ὄργή του(!), τὸ κελάδημα τῶν πτηνῶν καὶ τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθέων ὕμνος του(!) κτλ. Οὕτως ἐδίδασκον καὶ ἔπειθον τὸν Ἰσραὴλ οἱ Προφῆται, οὕτω δέον γὰρ διδάσκονταί καὶ οἱ παῖδες (!!!).»

Καὶ διατί, νομίζετε, πάντα ταῦτα τὰ ἀνθρωπομορφιστικὰ τέρατα καὶ σημεῖα, ὧν ἡ καλλιτεχνικὴ ἀξιὰ ἐξισοῦται πρὸς τὴν λογικὴν ἀλήθειαν ; Διότι « το περὶ Θεοῦ ἰδίᾳ κεφάλαιον — ἀνάγκη γὰρ βοηθῆ διὰ τῆς καρδίας καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ νοῦ (!!!) ». Ζήτω τῆς καρδίας ἡ νόσις ! Ζήτω ὁ ἐγκέφαλος τῆς καρδίας !
O horror ! horror ! horror !

Ἄλλο.

Λόγος τῆς 17. Νοεμβρίου 1890 :

« Πρέπει νὰ ἐκβάλλωνται ὡς καθάρματα καὶ ἀπὸ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἀπὸ τῶν γυμνασίων καὶ ἀπὸ παντὸς ἐκπαιδευτηρίου οἱ διδάσκαλοι ἐκεῖνοι, οἵτινες εἴτε ἀπ' εὐθείας, εἴτε πλαγίως προσβάλλουσι τὰς ἱεράς πεποιθήσεις τῶν διδασκομένων· πρέπει δὲ πάντοτε γὰρ προτιμῶνται (Ὁ κ. Μακράκης θέλει ἔδραν πανεπιστημιακὴν ! O horror ! horror ! horror !) οἱ κρατύνοντες αὐτὰς τὰς μεγαλοουργοὺς ταύτας πεποιθήσεις καὶ δι' αὐτῶν ἔτι τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν (!!!) ».

Τρίψατε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀναγνώσται, πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἑπτὰ τελευταίων λέξεων, πρὸ τῶν Πλειάδων τούτων τοῦ σκότους καὶ τοῦ ἰησουϊτισμοῦ. Καταλαμβάνετε πάλιν ἐδῶ τί τρέχει ; Ὁ κ. Ἀπόστολος Μακράκης γινώσκει τρόπον, καθ' ὃν δύναται νὰ διδάσκη καὶ αὐτὰς ἔτι τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ προσκρούωσιν αἱ ἐπιστήμαι αὐταὶ εἰς τὰ θρησκευτικὰ καὶ θεολογικὰ δόγματα !! Παραδείγματος χάριν, ὁ Haeckel συμφώνως τῇ ἀδιασέιστῳ ἐπιστῆμῃ διδάσκει ὅτι ἐν τῇ κατὰ Μωϋσῆν κοσμογονίᾳ ὑπάρχουσι δύο μεγάλα θεμελιώδεις πλάνα, ἡ πλάνη ἡ γεωκεντρικὴ ἢ καταδειχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κοπερνίκου καὶ ἡ ἀνθρωποκεντρικὴ πλάνη ἢ ἐξελεγχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Lamarek (βλ. Προμηθεὺς σελ. 373 - 374). Ὁ κ. Μακράκης, θεωρῶν, ὡς ἐκ τοῦ προηγουμένου φύλλου γνωστόν, τὴν διδασκαλίαν ταύτην φθίσεως βακτη-

ρίδιον καὶ ἑαυτὸν Κώχ, βεβαιοῖ τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν ὅτι γινώσκει τρόπον, καθ' ὃν ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ, ἄνευ ἔχθρας ὑποκρισίας ἰησουϊτικῆς, μετ' ἀπροσμάχου λογικῆς καὶ εὐθυκρισίας δύναται ν' ἀποδείξῃ ὅτι αἱ θεωρίαι τοῦ Κοπερνίκου καὶ τοῦ Lamarek κρατύνουσι τὰς μεγαλοουργοὺς κοσμογονικὰς ἐπινοίας τοῦ Ἰουδαίου νομοθέτου !! !

Ἐννοεῖτε, συμπολίται, τί ἀνθρώπους ἔχομεν πλησίον ἡμῶν αὐτῶν ; Ἐννοεῖτε τί σκοποὺς ἐπιδιώκουσι ; Ἐννοεῖτε τίνα φίλτρα καὶ δηλητήρια καταχέουσιν εἰς τὰ ὕδατα τῶν κοιμηθῆτων οἱ ἐγγηγορότεροι οὗτοι ἀναπλάσται, οἱ ἀνοικτομάται οὗτοι φιλόζῳφοι ;

O horror ! horror ! horror !

ΝΕΑ ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΗΜΕΤΕΡΟΥ ΚΩΧ (*)

Ὁ ἡμέτερος Κώχ, ἐπικρίνων τὴν ἐν τῷ Προμηθεῖ δημοσιευθεῖσαν « Ἀπάντησιν εἰς τὸν κύριον Ἰ. Σκαλτσούνη », ἐφ' ἣ καὶ διὰ τοῦ τύπου καὶ ἐγγράφως καὶ προφορικῶς πλείστοι ἐξέφρασαν θερμότερα ἡμῖν συγχαρητήρια καὶ τὸν θαυμασμόν αὐτῶν (**), ἀνεκόνωσε καὶ τὴν ἐξῆς τετραπλῆν αὐτοῦ ἀνακάλυψιν :

α') ὅτι ψευδέστατον εἶνε ὅτι ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Ἰορδάνης Βρούνος « ὑπῆρξαν ἄνδρες μεγάλοι καὶ εὐγενεῖς, ἐλεήσαντες τὴν ἀνθρωπότητα καὶ θελήσαντες τὴν διὰ τῆς ἐλευθερώσεως τοῦ πνεύματος ἀπὸ τῶν πλανῶν ἀνύψωσιν αὐτῆς », ὡς ἐγράφη ἐν τῷ Προμηθεῖ·

β') ὅτι ψευδέστατον εἶνε ὅτι ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Ἰορδάνης Βρούνος ἦσαν « ὑπέροχοι ἀληθῶς ἄνδρες », ὡς ἐλέχθη ἐν τῷ Προμηθεῖ

γ') ὅτι ψευδέστατον εἶνε ὅτι ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Ἰορδάνης Βρούνος εἶχον σύμβολον τὴν ἀρχὴν Γνωτε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς, ὡς παρεστήθη ἐν τῷ Προμηθεῖ· — καὶ

δ') ὅτι ψευδέστατον εἶνε ὅτι ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Ἰορδάνης Βρούνος ἐγένοντο « μεγάλοι εὐεργεταὶ τῆς ἀνθρωπότητος », ὡς ἐν τῷ Προμηθεῖ ἐδιδάχθη.

Πάντα ταῦτα, λέγει, ψεύδονται, καθ' ὅσον ἀνα-

(*) Βλ. Λόγον τῆς 1. Δεκεμβρίου.

(**) Εὐχαριστοῦμεν τῇ φίλῃ Ἐπιθεωρήσει δι' ὅσα ἐγραψεν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ συγχαίρομεν αὐτῇ θερμῶς δι' ὅσα εἶδε κατ' αὐτῆς γραφέντα ἐν τῷ Λόγῳ τῆς 24. Νοεμβρίου. Εἰς τοὺς ἄλλους φίλους τοῦ Προμηθεῶς ἐξεφράσαμεν ἐγκαίρως τὰ δέοντα. Εἰς τὴν τελευταίαν συγχαρητήριον ἐπιστολήν, τὴν ἐκ Κερκύρας, θὰ ἀπαντήσωμεν ἐν τῷ προσεχῆ φύλλῳ, ἀποφασίσαντες νὰ δημοσιεύσωμεν αὐτὴν ὁλόκληρον ἐν αὐτῷ. Οἱ Pasteurs καὶ οἱ Κώχ τῆς Ἑλλάδος νομίζουσιν ὅτι ὄλος ὁ κόσμος κοιμᾶται, καὶ ἀποπειρῶνται νὰ ἐπεκτείνωσι καὶ παρατείνωσι τὸν ὕπνον αὐτοῦ διὰ τῶν ληθαργοφόρων αὐτῶν φύλλων ! Τί ἔξυπνοι πράγματι !